

УДК 640.41:502.3

DOI: 10.31891/2307-5740-2021-290-1-9

ІЛЬНИЦЬКА-ГИКАВЧУК Г. Я.
Національний університет «Львівська політехніка»

ОЦІНКА ФУНКЦІОНУВАННЯ ГОТЕЛЬНОГО ГОСПОДАРСТВА НА ЗАСАДАХ СТАЛОГО РОЗВИТКУ

Потреба функціонування готельного господарства на засадах сталого розвитку обумовлена зростанням уваги суспільства до екологічних проблем, необхідністю зниження витрат, економії ресурсів, збільшення конкурентоспроможності наданих послуг. В роботі розкрито сутність та критерії сталого розвитку готельного господарства. Для активізації впровадження екологічних інновацій в готелях необхідною є їх державна підтримка та відповідна політика. Виділено ряд заходів, які доцільно впроваджувати в екологічних готелях з метою екологізації діяльності. На основі аналізу виявлено сильні та слабкі сторони, можливості та загрози еко готелів, а також перешкоди для екологізації готельного господарства.

Ключові слова: готельне господарство, сталий розвиток, еко-інновації, екологічна сертифікація, Зелений Ключ.

ILNITSKA-GYKAVCHUK G.
National University «Lviv Polytechnic»

ASSESSMENT OF THE FUNCTIONING OF THE HOTEL FACILITY ON THE BASIS OF SUSTAINABLE DEVELOPMENT

The need for the functioning of the hotel industry on the basis of sustainable development is due to the growing public attention to environmental issues, the need to reduce costs, save resources, increase the competitiveness of services provided. The essence and criteria of sustainable development of the hotel industry are revealed in the work. Sustainable development in the hotel industry requires a management system that combines three components: environmental protection, social issues, economics. To intensify the introduction of environmental innovations in hotels, their state support through preferential taxation, lending, legislative regulation, etc. is necessary. In order to green the activities in ecological hotels, it is advisable to implement various measures, including the use of environmentally friendly materials, renewable energy sources, technologies that save natural resources, use services, products of the local population, raise environmental awareness of staff and consumers and more. Based on the analysis, the strengths and weaknesses, opportunities and threats of eco-hotels were identified. The main obstacles to the introduction of sustainable development in the hotel sector are the low environmental awareness of society, as well as its poor awareness of environmental practices of hotels. Educational activities among society on sustainable development, economy and the prudent use of all resources are needed.

Key words: hotel industry, sustainable development, eco-innovations, ecological certification, Green Key.

Постановка проблеми. На даний час відбувається екологізація всіх сфер людської діяльності, зростає попит споживачів на екологічно чисту продукцію та послуги. В таких умовах для підвищення конкурентоспроможності готельні підприємства повинні впроваджувати екологічні інновації, до яких можна віднести нові екологічні технологічні процеси, використання ресурсозберігаючої техніки, розроблення та випуск нових екологічно чистих продуктів і послуг, використання відновлюваних джерел енергії, упровадження нових організаційних форм управління, екологічна освіта тощо. Сталий розвиток в готельному господарстві вимагає проведення такої системи управління, яка поєднує три складові елементи: охорону навколишнього середовища, соціальні питання, економіку.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Питаннями сталого розвитку туристичної та готельної діяльності займалися Ісаєнко В.М., Ніколаєв К.Д., Бабікова К.О. Авторами розглянуто сутність, принципи концепції сталого розвитку, напрями екологізації туристичної сфери. Напрями впливу готельного господарства на навколишнє середовище подані в публікаціях Паньків Н. С., Гунько В. М. Дослідження екологічних готелів в Україні подані також в працях Ганич Н.М., Гаталяк О.М., Загорянська О.Л. та інших.

Мета статті – розкрити сутність та індикатори сталого розвитку готельного господарства, екологічні заходи, які доцільно впроваджувати в готелях, окреслити сильні та слабкі сторони, можливості та загрози екоготелів, виявити перешкоди для екологізації готельного господарства.

Виклад основного матеріалу. Для зменшення негативного впливу готельної індустрії на довкілля вона повинна функціонувати на засадах сталого розвитку. Складовими концепції сталого розвитку є [1]: економічна, соціальна та екологічна. Вона базується на збереженні і охороні навколишнього природного середовища; подальшому економічному розвитку без погіршення навколишнього середовища; соціальному розвитку, збереженні всіх національностей, культур, відсутності дискримінації в будь-яких проявах; екологізації свідомості суспільства завдяки освіті, засобам масової інформації; тісному співробітництві між країнами.

Слід зазначити, що для проведення належного контролю й моніторингу за досягненням цілей сталого розвитку, Глобальна рада зі сталого туризму розробила критерії сталого розвитку готельної сфери. Вони згруповані в чотири блоки: планування сталого розвитку, максимізація соціальної та економічної вигоди для місцевої громади, підвищення культурної спадщини та зменшення негативного впливу на

навколишнє середовище. Індикатори сталого розвитку в готелях включають [2] витрати води на гостя; кількість води, яка використовується повторно в готелі; споживання енергії на рік загалом та на одного жителя; споживання хімічних засобів; кількість відходів, що утворюються на гостя за місяць; кількість ініціатив, здійснених готелем щодо запобігання забрудненню; ступінь відповідності законодавству щодо охорони навколишнього середовища; кількість працівників, які беруть участь в екологічних програмах; витрати на екологічну діяльність.

Сталий розвиток готельного господарства передбачає впровадження екологічних інновацій, тобто процесів, продукції, послуг, які передбачають мінімальне використання природних ресурсів та мінімальний негативний вплив на навколишнє середовище. Проте введення інновацій потребує значних фінансових вкладень, тому держава повинна створити сприятливий інвестиційний клімат для таких підприємств, впроваджувати такі заходи: створення законодавства, яке б стимулювало інноваційну діяльність, особливо в напрямі екологізації; запровадити ефективний державний механізм залучення вітчизняних та закордонних інвестицій для екологізації інноваційної діяльності шляхом захисту прав інвесторів тощо; заохочувати запровадження на підприємствах інноваційного екологічного менеджменту; сформувати систему державних економічних стимулів, зокрема, зниження оподаткування підприємств, які впроваджують екологічні технології, податкові канікули тощо; забезпечити кредитне стимулювання підприємств, які впроваджують екологічні технології; надавати пряму бюджетну підтримку підприємствам, які впроваджують екологічні інновації. Слід зазначити, що в світі поширеною є державна підтримка підприємств, які впроваджують екологічні інновації шляхом пільгового оподаткування, державної фінансової підтримки тощо.

Серед готельних закладів найбільше екологічних інновацій впроваджується на екологічних готелях. Завданнями останніх є раціональне використання природних ресурсів, збереження здоров'я гостей та формування екологічної свідомості щодо відповідальності за вплив на довкілля. Згідно європейських стандартів в таких готелях мають бути системи екологічно чистого опалення, використовуються власні очисні споруди стічних вод, проводиться класифікація всіх відходів, застосовуються екологічні лампи для освітлення, для приготування їжі використовуються виключно екологічно чисті продукти, а також наявні органічні засоби особистої гігієни [3].

Щоб отримати статус екологічного готель повинен пройти екологічну сертифікацію. В світі найбільш відомими системами сертифікації готелів є: Green Globe (Великобританія), Green Key (Данія), НАС Green Leaf (Канада), Touristik Union International (TUI) (Німеччина) тощо. В Україні екологічна сертифікація закладів готельного бізнесу провадиться на засадах міжнародної програми екологічної сертифікації готелів Green Key, що координується Міжнародною організацією з екологічної освіти (Данія).

Для того, щоб вважатися екологічно дружнім до навколишнього середовища готелем, доцільно вживати наступні заходи:

- 1) При будівництві готелів використовувати екологічно чисті матеріали, зокрема деревину, солому, бамбук та інше.
- 2) Використання екологічних елементів в інтер'єрі, обладнанні номерів, зокрема меблів.
- 3) Проектування приміщень і кімнат має передбачати максимально можливе їх природне освітлення. У екоготелях доцільно робити великі вікна, кімнати розміщувати на південну сторону, проектувати мансардні вікна.
- 4) Максимально озеленювати навколишню територію готелю, екстер'єр та інтер'єр. Новим напрямком у дизайні готелів стало використання в інтер'єрі фітостін. Доцільно при озелененні використовувати місцеві рослини, які є стійкими до місцевих умов, посухостійкі.
- 5) Пропонувати клієнтам органічну продукцію харчування місцевого вирощування. Не використовувати генетично модифіковані продукти.
- 6) Впроваджувати систему екологічного менеджменту на підприємстві.
- 7) Використовувати продукти та послуги місцевих виробників, щоб сприяти покращенню добробуту місцевої громади.
- 8) Використовувати працю місцевого населення, надавати допомогу місцевим громадам: школам, садкам, медичним закладам та іншим соціальним установам.
- 9) Економити та здійснювати контроль за використанням води. Існують різні способи економії води. Наприклад, встановлення аераторів, подвійної системи зливу. Крім того, необхідно розміщувати пам'ятки для гостей з проханням економити воду.
- 10) Збирання і повторне використання дощової води, яка може використовуватися в технічних і господарських цілях (для потреб поливу саду, туалетів тощо).
- 11) Економія електроресурсів шляхом впровадження енергозберігаючих лампочок, альтернативних джерел опалення, автоматизованих систем енергозбереження. Так, доцільно використовувати для енергозабезпечення відновлювальні джерела енергії (сонця, вітру, води). Для отримання гарячої води доцільно використовувати сонячні батареї. Використання LED ламп дає змогу економити на 80 % більше енергії, ніж традиційні лампи. Слід використовувати датчики денного освітлення в місцях загального користування та зовнішніх зонах готелю, також світлодіодні світильники у гостьових кімнатах, холах та коридорах. На ринку наявні автоматизовані системи керування електроенергією (Energy Management

System), завдяки яким готель може знизити витрати електроенергії на 30%. Через центральний комп'ютер можна контролювати й змінювати температуру в кожній кімнаті та кожному приміщенні готелю. Системи можуть також використовуватись для подачі гарячої води. Однією з систем контролю енергоспоживання є Power Logic Power View. Програмне забезпечення PowerView дає можливість відстежувати роботу електромережі в реальному часі і віддалено контролювати електричне обладнання по всій електромережі. Зареєстровані показники виявляють втрати електроенергії, невикористані потужності.

12) Використовувати побутову техніку, яка економить електроенергію.

13) Сортувати відходи, проводити їх належну утилізацію. В еко-готелях мають бути окремі урни для сортування сміття як для персоналу, так і для гостей.

14) Доцільно використовувати продукти, що продаються у великих упаковках, а також матеріали багаторазового використання (контейнери для їжі тощо), не використовувати пластик.

15) Використовувати екологічно чисті миючі засоби (шампуні, мило для гостей, засоби для чищення).

16) Протидія дискримінації, захист прав та діалог із працівниками. Турбота про працівників можлива через пакети медичних послуг, фітнес-пакети, можливості креативного навчання.

17) Відкритість та чесність рекламної політики підприємства, інформування гостей готелю про зусилля, здійснені в напрямі сталого розвитку. Гостям можна надавати окрему листівку, в якій нагадується важливість охорони навколишнього середовища та заходи, які може зробити клієнт з цією метою. Доцільно також висловлювати вдячність клієнтам, які економлять ресурси.

18) Здійснювати трансфер гостей екологічно чистими транспортними засобами (електромобілями). Оскільки відбувається зростання кількості електромобілів, то доцільно запровадити послугу їх зарядки.

19) Надавати гостям в оренду велосипеди, популяризувати велосипедні прогулянки. Саме велосипедна прогулянка дає можливість гостям активно відпочити, ознайомитися з навколишнім середовищем в екологічно безпечний спосіб. Крім того, надання в безкоштовне користування клієнтам велосипедів підвищує їх лояльність до готелю.

Проведемо свот – аналіз розвитку екологічних готелів (табл. 1).

Таблиця 1

Свот – аналіз екологічних готелів

Сильні сторони	Слабі сторони
Позитивний імідж серед споживачів, місцевого населення, суспільства. Впровадження екологічних інновацій. Використання продуктів місцевого виробництва. Популяризація місцевих традицій, ремесл, продукції. Використання екологічно чистих продуктів харчування, миючих засобів тощо. Зниження витрат за рахунок економії ресурсів.	Потрібні значні капіталовкладення в придбання екологічно чистих та ресурсо-ощадних технологій. Вища вартість окремих послуг та продукції порівняно з традиційними готелями. Висока вартість та нестача зелених технологій. Нестача кваліфікованого персоналу. Низька поінформованість суспільства про екологічні готелі, низька маркетингова підтримка.
Можливості	Загрози
Розширення ринкової частки, зростання числа споживачів. Впровадження екологічних технологій. Сталий розвиток туризму. Розширення спектру послуг. Державна підтримка готелів.	Економічна криза. Зменшення доходів населення. Невисока популярність серед споживачів. Зростання конкуренції. Нестабільна політична ситуація. Зростання цін на готельні послуги.

Для того щоб успішно функціонувати на ринку, еко-готелі повинні шукати шляхи подолання загроз та реалізації можливостей. Слід зазначити, що впровадження сталого розвитку в готельному секторі має ряд перешкод. Першою є небажання туристів обмежувати свої потреби, бажання, дотримуватись екологічної поведінки, економити ресурси. Часто при виборі засобу розміщення пріоритетом для споживачів є зручність, комфортність, шикарність готелю, а не його екологічність. Доцільно стимулювати та винагороджувати гостей за екологічні обмеження. Необхідною є просвітницька діяльність серед суспільства щодо сталого розвитку, економії та бережливого використання всіх ресурсів, пріоритетності вибору постачальників екологічних послуг. В Україні потрібно проводити екологічно просвітницьку діяльність серед суспільства, включати екологічні теми в курси для дітей дошкільного та шкільного віку, проводити популяризацію екологічно бажаної поведінки через соціальну рекламу та інші заходи.

Проблемою є також слабка поінформованість суспільства про екологічні практики готелів. Необхідно поширювати інформацію про впровадження принципів сталого розвитку в діяльності готелів. Так, великі готельні мережі *Accor*, *Marriott*, *Hilton* запустили власні проекти зі сталого розвитку та

ефективно розповсюджують про це інформацію на своїх сайтах. Невеликі готелі не мають можливості доносити суспільству інформацію про впровадження в сфері сталості. Проте це дуже важливо інформувати потенційних клієнтів про зусилля в напрямі сталого розвитку, оскільки така інформація служитиме конкурентною перевагою для готелю та залучить споживачів.

Висновки. Популярність еко-готелів порівняно з традиційними ще невисока. Оскільки впровадження екологічних інновацій потребує значних капіталовкладень, то потрібна відповідна державна підтримка таких готелів у вигляді фінансування, пільгового оподаткування, а також реклами. Для сталого розвитку готельного господарства необхідно впроваджувати різні заходи екологічного спрямування.

Література

1. Стратегія сталого розвитку (туристична галузь) [Електронний ресурс] / [Ісаєнко В.М., Ніколаєв К.Д., Бабікова К.О., Білявський Г.О., Смирнов І.Г.]. – Режим доступу : <http://enpuir.npu.edu.ua/bitstream/123456789/6901/1/SSR-tourism.pdf>

2. Global Sustainable Tourism Council GSTC Hotel Criteria. [Електронний ресурс]. – Режим доступу : https://www.gstcouncil.org/wp-content/uploads/2015/11/GSTC-Hotel_Industry_Criteria_with_hotel_indicators_21-Dec-2016_Final.pdf

3. Паньків Н. Є., Гунько В. М. Вплив закладів туристичної інфраструктури на навколишнє середовище та розвиток еко-готелів як інноваційної концепції гостинності [Електронний ресурс] / Н.Є. Паньків, В.М. Гунько // Науковий вісник НЛТУ України. – 2017. – Т. 27. – № 3. – С. 108–112. – Режим доступу : https://nv.nltu.edu.ua/Archive/2017/27_3/26.pdf

References

1. Stratehiiia staloho rozvytku (turystychna haluz) / Isaienko V.M., Nikolaiev K.D., Babikova K.O., Biliavskiy H.O., Smyrnov I.H. [Elektronnyi resurs]. – Rezhym dostupu: <http://enpuir.npu.edu.ua/bitstream/123456789/6901/1/SSR-tourism.pdf>

2. Global Sustainable Tourism Council GSTC Hotel Criteria. Retrieved from: https://www.gstcouncil.org/wp-content/uploads/2015/11/GSTC-Hotel_Industry_Criteria_with_hotel_indicators_21-Dec-2016_Final.pdf

3. Pankiv N. Ye., Hunko V. M. Vplyv zakladiv turystychnoi infrastruktury na navkolyshnie seredovyshe ta rozvytok eko-hoteliv yak innovatsiinoi kontseptsii hostynnosti // Naukovyi visnyk NLTU Ukrainy. – 2017. - t. 27. - № 3.- S. 108 – 112. [Elektronnyi resurs]. – Rezhym dostupu: https://nv.nltu.edu.ua/Archive/2017/27_3/26.pdf

Надійшла / Paper received: 23.01.2021

Надрукована / Paper Printed : 05.03.2021